ପରିଶିଷ୍ଟ 5

ପୁଞ୍ଜି ବଜାର ଏବଂ ବ୍ୟୁତ୍ପନ୍ନ ପ୍ରକାର ଅର୍ଥାତ୍ ଡେରିଭେଟିଭ୍ ବର୍ଗ ନିମନ୍ତେ ବିପଦ ଆଶଙ୍କା ପ୍ରକାଶିତ ଦସ୍ତାବିଜ୍ (ଡକ୍ୟୁମେଣ୍ଟ)

ଏହି ଡକ୍ୟୁମେଣ୍ଟ ଷ୍ଟକ୍ ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜର ଇକ୍ୟୁଟି/ଡେରିଭେଟିଭ୍ ବର୍ଗର ଟ୍ରେଡିଂ ବା କାରବାର ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସୂଚନା ଧାରଣ କରିଥାଏ। ସମସ୍ତ ଭାବୀ ଗଠନକାରୀ ଷ୍ଟକ୍ ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜର ଇକ୍ୟୁଟିଜ୍/ଡେରିଭେଟିଭ୍ ବର୍ଗରେ ଟ୍ରେଡିଂ ବା କାରବାର କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଏହି ଡକ୍ୟୁମେଣ୍ଟ ପଢ଼ିବା ଉଚିତ।

ଷ୍ଟକ୍ ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜ/SEBI ହୁଏତ ଏକକ କିମ୍ବା ଯୁଗ୍ମ ଭାବରେ ଏବଂ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାବରେ କିମ୍ବା ମୌଖିକ ଭାବରେ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି କିମ୍ବା ଏହି ପ୍ରକାଶିତ ଡକ୍ୟୁମେଣ୍ଟର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣତା, ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତତା କିମ୍ବା ସଠିକତା ସମ୍ପର୍କିତ କୌଣସି ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱ କରିନଥାଏ କିମ୍ବା ଟ୍ରେଡିଂ ବା କାରବାର ବର୍ଗରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରିବାର ଯେକୌଣସି ଗୁଣ ଷ୍ଟକ୍ ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜ/SEBI ଦ୍ୱାରା ସମର୍ଥିତ କିମ୍ବା ଅନୁମୋଦିତ ହୋଇନଥାଏ। ଏହି ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣୀ ଟ୍ରେଡିଂ ବା କାରବାରର ସମସ୍ତ ବିପଦ ଆଶଙ୍କା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଦିଗଗୁଡିକ ବିଷୟରେ ପ୍ରକାଶ କରିନଥାଏ।

ବିପଦ ଆଶଙ୍କା ଜଡିତ ଥିବା ଦୃଷ୍ଟିରୁ, କେବଳ ଯଦି ଆପଣ ସ୍ଥାପନ କରୁଥିବା ସମ୍ପର୍କର ପ୍ରକୃତି ଏବଂ ବିପଦ ଆଶଙ୍କା ପ୍ରତି ଆପଣଙ୍କର ଉଦଭାସନର ପରିସର ବୁଝିଛନ୍ତି, ତେବେ ସେହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆପଣ କେବଳ କାରବାର ଅଙ୍ଗୀକାର କରିବା ଉଚିତ।

ଆପଣ ଜାଣିବା ଏବଂ ମୂଲ୍ୟ ନିରୂପଣ କରିବା ଉଚିତ ଯେ ଷ୍ଟକ୍ ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜରେ ଟ୍ରେଡ୍ କରାଯାଉଥିବା ଇକ୍ୟୁଟି ଅଂଶଧନ, ବ୍ୟୁତ୍ପନ୍ନ ଚୁକ୍ତି କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସାଧନଗୁଡିକରେ ଟ୍ରେଡିଂ ବା କାରବାର, ଯାହାର କି ପରିବର୍ତ୍ତିତ ବିପଦ ଆଶଙ୍କା ଅବସ୍ଥା ରହିଛି, ସୀମିତ ସମ୍ବଳ/ସୀମିତ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶ ଏବଂ/କିମ୍ବା ଟ୍ରେଡିଂ ବା କାରବାର ଅଭିଜ୍ଞତା ଏବଂ ନିମ୍ନ ବିପଦ ଆଶଙ୍କା ସହନଶୀଳତା ରହିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହା ସାଧାରଣତଃ ଏକ ଉପଯୁକ୍ତ ମାର୍ଗ ନୁହେଁ। ତେଣୁ ଆପଣଙ୍କର ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏହିଭଳି ଟ୍ରେଡିଂ ବା କାରବାର ଆପଣଙ୍କ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ କି ନୁହେଁ ତାହା ଆପଣ ଧ୍ୟାନ ସହକାରେ ବିଚାର କରିବା ଉଚିତ। ଯଦି ଆପଣ ଷ୍ଟକ୍ ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜରେ ଟ୍ରେଡ୍ କରନ୍ତି ଏବଂ ପ୍ରତିକୂଳ ପରିସ୍ଥିତି କିମ୍ବା କ୍ଷତିର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୁଅନ୍ତି, ତେବେ ଏଥିପାଇଁ ଆପଣ ହିଁ କେବଳ ଦାୟୀ ରହିବେ ଏବଂ ଷ୍ଟକ୍ ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜ/ଏହାର କ୍ଲିଅରିଂ କର୍ପୋରେସନ (ନିକାଶୀ ନିଗମ) ଏବଂ/କିମ୍ବା SEBI ଦାୟୀ ରହିବେ ନାହିଁ, କାରଣ ଯାହା ହେଉଥାଉ ନା କାହିଁକି, ଏଥିପାଇଁ ଉପରୋକ୍ତ ସଂସ୍ଥାଗୁଡିକ ଦାୟୀ ରହିବେ ନାହିଁ ଏବଂ ତାହା ଆପଣ କୌଣସି ଆବେଦନ କରିବା ପାଇଁ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ରହିବ ନାହିଁ ଯାହା ଆପଣଙ୍କ ସହ ସମ୍ପୃକ୍ତ ବିପଦ ଆଶଙ୍କାଗୁଡିକ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ପରିପ୍ରକାଶ କରିନଥାଏ କିମ୍ବା ସମ୍ପୃକ୍ତ ଷ୍ଟକ୍ ବ୍ରୋକରଙ୍କ ଆପଣଙ୍କୁ ସମ୍ପୃକ୍ତ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିପଦ ଆଶଙ୍କା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବେ ନାହିଁ। ସଂଘଟକ ଜଣକ ପରିଣତି ପାଇଁ ଏକାକୀ ଦାୟୀ ରହିବେ ଏବଂ ସେହି ଏକାଉଣ୍ଟରେ କୌଣସି ଚୁକ୍ତି ନାକଚ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ। ଆପଣ ସ୍ୱୀକାର ଏବଂ ଗ୍ରହଣ କରିବା ଉଚିତ ଯେ ଲାଭ ପାଇବା ପାଇଁ କୌଣସି ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ନାହିଁ କିମ୍ବା କ୍ରୟ ପାଇଁ ଏବଂ/କିମ୍ବା ଷ୍ଟକ୍ ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜରେ ଟ୍ରଡ୍ ହେଉଥିବା ଏକ ବ୍ୟୁତ୍ପନ୍ନ ଚୁକ୍ତିର ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ଅର୍ଡର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ସମୟରେ ଘଟୁଥିବା କ୍ଷତିର ମୁକୁଳିବା ପାଇଁ କୌଣସି ପନ୍ଥା ନାହିଁ।

ଆପଣ ଏହା ସ୍ୱଷ୍ଟ ଭାବରେ ବୁଝିବା ଉଚିତ ଯେ ଜଣେ ଷ୍ଟକ୍ ବ୍ରୋକରଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ଷ୍ଟକ୍ ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜରେ ଆପଣଙ୍କର କାରବାର ଷ୍ଟକ୍ ବ୍ରୋକରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଔପଚାରିକତା ପୂରଣ କରିବା ଦ୍ୱାରା ସମ୍ଭବ ହେବ, ଯାହା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ ମଧ୍ୟରେ ହୁଏତ ଆପଣଙ୍କର କ୍ଲାଏଣ୍ଟଙ୍କୁ ଜାଣନ୍ତୁ ଫର୍ମ ଯାହା ଆପଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପୂରଣ ହୋଇଥାଏ, ଅଧିକାର ଓ ନୈତିକ ଦାୟିତ୍ୱ, କରିବେ ଓ କରିବେ ନାହିଁ ପଢିବା, ଇତ୍ୟାଦି ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଥାଏ। ଏହିସବୁ ବିଷୟ ଷ୍ଟକ୍ ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜ, ଏହାର କ୍ଲିଅରିଂ କର୍ପୋରେସନ ଆଇନ, ଉପଆଇନ ଓ ନିୟମାବଳି, SEBI ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଏବଂ ସମୟାନୁଯାୟୀ ଲାଗୁ ହେଉଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳି ଏବଂ ଷ୍ଟକ୍ ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜ କିମ୍ବା କ୍ଲିଅରିଂ ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜ ଦ୍ୱାରା ଜାରି ହେଉଥିବା ଏବଂ ସମୟାନୁଯାୟୀ ଲାଗୁ ହେଉଥିବା ପ୍ରଚାର ପତ୍ର ଅନୁଯାୟୀ ହୋଇଥାଏ।

ଷ୍ଟକ୍ ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜ କୌଣସି ପରାମର୍ଶ ଦେଇନଥାଏ କିମ୍ବା କୌଣସି ପରାମର୍ଶ ଦେବା ପାଇଁ ପ୍ରକାଶ କରିନଥାଏ ଏବଂ ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତି ଏହି ଡକ୍ୟୁମେଣ୍ଟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା କୌଣସି ସୂଚନା ଆଧାରରେ ଷ୍ଟକ୍ ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜର କେହିଜଣେ ଷ୍ଟକ୍ ବ୍ରୋକର୍ ଏବଂ/କିମ୍ବା ଯେକୌଣସି ତୃତୀୟ ପକ୍ଷଙ୍କ ସହ କୌଣସି ବ୍ୟବସାୟିକ ସମ୍ପର୍କ ସ୍ଥାପନ କରିଥାନ୍ତି ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଷ୍ଟକ୍ ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ରହିବ ନାହିଁ। ଡକ୍ୟୁମେଣ୍ଟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା କୌଣସି ସୂଚନା ବ୍ୟବସାୟିକ ପରାମର୍ଶ ଭାବେ ଅର୍ଥ କରାଯିବ ନାହିଁ। ଏହିଭଳି ଟ୍ରେଡିଂ ବା କାରବାର ସହିତ ଜଡିତ ବିପଦ ଆଶଙ୍କଗୁଡିକ ତନ୍ନତନ୍ନ କରି ନବୁଝି ଏବଂ ସମୀକ୍ଷା ନକରି ଟ୍ରେଡ୍ କରିବା ପାଇଁ ବିଚାର କରାଯିବ ନାହିଁ। ଯଦି ଆପଣ ଅନିଶ୍ଚିତ ଅଛନ୍ତି, ସମ୍ପୃକ୍ତ ବିଷୟରେ ଆପଣ ପେସାଦାର ପରାମର୍ଶ ନେବା ଉଚିତ।

ଆପଣ ଟ୍ରେଡ କରିବେ କିମ୍ବା ଆପଣଙ୍କ ପାଇଁ ଟ୍ରେଡ୍ କରିବାକୁ ଅନ୍ୟ ଜଣକୁ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିବା ସେ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିଚାର କରିବା ବେଳେ, ଆପଣ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ବିଷୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅବଗତ କିମ୍ବା ପରିଚିତ ହେବା ଉଚିତ:-

1. ମୌଳିକ ବିପଦ ଆଶଙ୍କା:

1.1 ଉଚ୍ଚତର ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳତା ଅର୍ଥାତ୍ ଭୋଲାଟିଲିଟି ବିପଦ:

ଭୋଲାଟିଲିଟି ଷ୍ଟକ୍ ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜରେ ଟ୍ରେଡିଂ ବା କାରବାର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଚାଲିଥିବା ସମୟରେ ଏକ ସିକ୍ୟୁରିଟି/ବ୍ୟୁତ୍ପନ୍ନ ଚୁକ୍ତି ଅର୍ଥାତ୍ ଡେରିଭେଟିଭ୍ କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟର ମୂଲ୍ୟରେ ସକ୍ରିୟ ପରିବର୍ତ୍ତନକୁ ସୂଚିତ କରିଥାଏ। ସାଧାରଣତଃ, ଏକ ସିକ୍ୟୁରିଟି/ବ୍ୟୁତ୍ପନ୍ନ ଚୁକ୍ତିର ଭୋଲାଟିଲିଟି ଯେତେ ଅଧିକ ହୋଇଥାଏ, ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ସେତେ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ବଦଳିଥାଏ। ସକ୍ରିୟ ସିକ୍ୟୁରିଟି/ବ୍ୟୁତ୍ପନ୍ନ ଚୁକ୍ତି ଅପେକ୍ଷା ସ୍ୱଳ୍ପ ମାତ୍ରାରେ ଟ୍ରେଡ୍ ହେଉଥିବା ସିକ୍ୟୁରିଟି/ବ୍ୟୁତ୍ପନ୍ନ ଚୁକ୍ତିରେ ଭୋଲାଟିଲିଟି ସାଧାରଣତଃ ଅଧିକ ରହିପାରେ। ଭୋଲାଟିଲିଟିର ଫଳାଫଳ ସ୍ୱରୂପ, ଆପଣଙ୍କର ଅର୍ଡର ହୁଏତ କେବଳ ଆଂଶିକ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ, କିମ୍ବା ଯେଉଁ ମୂଲ୍ୟରେ ଆପଣଙ୍କର ଅର୍ଡର ହୁଏତ କେବଳ ଆଂଶିକ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇପାରେ କିମ୍ବା କଦାପି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ, କିମ୍ବା ଯେଉଁ ମୂଲ୍ୟରେ ଆପଣଙ୍କର ଅର୍ଡର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥାଏ ତାହା ପ୍ରାୟତଃ ଶେଷ ଥର ଟ୍ରେଡ୍ ହୋଇଥିବା ମୂଲ୍ୟଠାରୁ ଭିନ୍ନ ହୋଇଥାଏ କିମ୍ବା ସେହି ଅନୁସାରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇଥାଏ, ଯାହାକି ଅବାସ୍ତବ କିମ୍ବା ବାସ୍ତବ କ୍ଷତିର କାରଣ ହୋଇଥାଏ।

1.2. ନିମ୍ନତର ଲିକ୍ୟୁଡିଟି ବିପଦ:
ଲିକ୍ୟୁଡିଟି ଏକ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦିତାମୂଳକ ମୂଲ୍ୟରେ ଏବଂ ନ୍ୟୁନତମ ମୂଲ୍ୟ ପାର୍ଥକ୍ୟତାରେ ସିକ୍ୟୁରିଟି/ଡେରିଭିଟିଭ୍ କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟ ତ୍ୱରିତ ଭାବେ କିଣିବା ଏବଂ/କିମ୍ବା ବିକିବା ପାଇଁ ବଜାରରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସାମର୍ଥ୍ୟକୁ ସୂଚିତ କରିଥାଏ। ସାଧାରଣତଃ, ଏହା ବିଶ୍ୱାସ କରାଯାଏ ଯେ ବଜାରରେ ଯେତେ ଅଧିକ ଅର୍ଡର ଉପଲବ୍ଧ ରହିବ, ଲିକ୍ୟୁଡିଟି ସେତେ ଅଧିକ ହୋଇଥାଏ। ଲିକ୍ୟୁଡିଟି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଟେ କାରଣ ଅଧିକ ଲିକ୍ୟୁଡିଟି ସହିତ, ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଶୀଘ୍ର ଏବଂ ନ୍ୟୁନତମ ମୂଲ୍ୟ ପାର୍ଥକ୍ୟତାରେ ସିକ୍ୟୁରିଟି/ବ୍ୟୁତ୍ପନ୍ନ ଚୁକ୍ତି କିଣିବା ଏବଂ/କିମ୍ବା ବିକିବା ଅଧିକ ସହଜ ହୋଇଥାଏ, ଏବଂ ଏହାର ଫଳ ସ୍ୱରୂପ ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶକାରୀମାନେ କ୍ରୟ କିମ୍ବା ବିକ୍ରୟ ହେଉଥିବା ସିକ୍ୟୁରିଟି/ବ୍ୟୁତ୍ପନ୍ନ ଚୁକ୍ତି ପାଇଁ ଏକ ପ୍ରତିଯୋଗିତାମୂଳକ ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କିମ୍ବା ପ୍ରାପ୍ତ କରିବାର ଅଧିକ ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି। ସକ୍ରିୟ ସିକ୍ୟୁରିଟି/ବ୍ୟୁତ୍ପନ୍ନ ଚୁକ୍ତି ଅପେକ୍ଷା କିଛି ସିକ୍ୟୁରିଟି/ବ୍ୟୁତ୍ପନ୍ନ ଚୁକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିମ୍ନତର ଲିକ୍ୟୁଡିଟି ବିପଦ ଆଶଙ୍କା ରହିପାରେ। ଫଳାଫଳ ସ୍ୱରୂପ, ଆପଣଙ୍କର ଅର୍ଡର ହୁଏତ କେବଳ ଆଂଶିକ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇପାରେ କିମ୍ବା ଆପେକ୍ଷିକ ଭାବରେ ବହୁତ ଅଧିକ ମୂଲ୍ୟ ପାର୍ଥକ୍ୟତା ସହିତ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଆଦୌ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ।

1.2.1. ଏକ ଦିନର ଟ୍ରେଡିଂ ବା କାରବାର ଚାଲ୍ ଅର୍ଥାତ୍ ଷ୍ଟ୍ରାଟେଜିର ଅଂଶବିଶେଷ ଭାବେ ସିକ୍ୟୁରିଟି/ବ୍ୟୁତ୍ପନ୍ନ ଚୁକ୍ତି କିଣିବା କିମ୍ବା ବିକିବା ହୁଏତ କ୍ଷତିର କାରଣ ହୋଇପାରେ, କାରଣ ଏହିଭଳି ଏକ ପରିସ୍ଥିତିରେ, ଆଶା କରାଯାଉଥିବା ମୂଲ୍ୟ ତୁଳନାରେ, ସିକ୍ୟୁରିଟି/ବ୍ୟୁତ୍ପନ୍ନ ଚୁକ୍ତି ହୁଏତ ସ୍ୱଳ୍ପ/ଉଚ୍ଚ ମୂଲ୍ୟରେ ବିକ୍ରୟ/କ୍ରୟ କରାଯାଇପାରେ, ଫଳରେ ଏକ ସିକ୍ୟୁରିଟି/ବ୍ୟୁତ୍ପନ୍ନ ଚୁକ୍ତି ବିତରଣ କିମ୍ବା ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଯେକୌଣସି ଉନ୍ମୁକ୍ତ ଅବସ୍ଥା କିମ୍ବା ନୈତିକ ଦାୟିତ୍ୱ ରହିନଥାଏ।

1.3. ସୁଦୂରପ୍ରସାରୀ ବିପଦ:
ବିସ୍ତାର ଅର୍ଥାତ୍ ସ୍ପ୍ରେଡ୍ ଶ୍ରେଷ୍ଠ କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ପାର୍ଥକ୍ୟକୁ ସୂଚିତ କରିଥାଏ। ଏହା ଏକ ସିକ୍ୟୁରିଟି/ବ୍ୟୁତ୍ପନ୍ନ ଚୁକ୍ତି କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତାହା ବିକ୍ରୟ କରିବା କିମ୍ବା ବିପରୀତ କ୍ରମରେ ଥିବା ପାର୍ଥକ୍ୟ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥାଏ। ବହୁତ କମ୍ ଲିକ୍ୟୁଡିଟି ଏବଂ ବହୁତ ଅଧିକ ଭୋଲାଟିଲିଟି ହୁଏତ କମ୍ ଲିକ୍ୟୁଡ୍ କିମ୍ବା ଲିକ୍ୟୁଡ୍ ସିକ୍ୟୁରିଟି/ବ୍ୟୁତ୍ପନ୍ନ ଚୁକ୍ତି ନିମନ୍ତେ ସାଧାରଣଠାରୁ ଅଧିକ ବ୍ୟାପକ ବିସ୍ତାରର ଫଳାଫଳ ହୋଇପାରେ। ଅପରପକ୍ଷରେ ଏହା ଉତ୍ତମ ମୂଲ୍ୟ ଗଠନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବାଧା ଉପୁଜାଇବ।

1.4. ବିପଦ-ହ୍ରାସକାରୀ ଅର୍ଡର:
ଯେଉଁ ଅର୍ଡରଗୁଡ଼ିକ (ଯେପରି କି କ୍ଷତି ବନ୍ଦ କରିବା ଅର୍ଡର, କିମ୍ବା ସୀମିତ ଅର୍ଡର) କ୍ଷତିକୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପରିମାଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ କରିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଟେ ତାହା ଅଧିକାଂଶ ସମୟରେ ଫଳପ୍ରଦ ହୋଇନପାରେ କାରଣ ବଜାର ସ୍ଥିତିରେ ଦ୍ରୁତ ଚଳନ ଏହିଭଳି ଅର୍ଡର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ଅସମ୍ଭବ କରିପାରେ।

1.4.1. ଏକ ବଜାର ଅର୍ଡର ଶୀଘ୍ର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯିବ, ଏହା ବିପରୀତ ପାର୍ଶ୍ୱରେ ଅର୍ଡରର ଉପଲବ୍ଧତା ଅନୁଯାୟୀ ହୋଇଥାଏ, ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ବିଶେଷରେ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ଗ୍ରାହକ ଜଣକ ହୁଏତ ଏକ ବଜାର ଅର୍ଡରର ଶୀଘ୍ର କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ପ୍ରାପ୍ତ କରିପାରନ୍ତି, ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକାରିତା ହୁଏତ ଅତି ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ଅର୍ଡରର ଉପଲବ୍ଧ ମୂଲ୍ୟରେ ହୋଇପାରେ, ଯାହାକି ସମୟ ମୂଲ୍ୟ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଅର୍ଡର ପରିମାଣକୁ ପୂରଣ କରିଥାଏ। ଏହା ବୁଝାଯାଇପାରେ କି ଏହି ମୂଲ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଶେଷ ଥର ଟ୍ରେଡ୍ ହୋଇଥିବା ମୂଲ୍ୟ କିମ୍ବା ସେହି ସିକ୍ୟୁରିଟି/ବ୍ୟୁତ୍ପନ୍ନ ଚୁକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ମୂଲ୍ୟଠାରୁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ପୃଥକ ହୋଇପାରେ।

1.4.2. ଅର୍ଡର ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇଥିବା ସୀମିତ ମୂଲ୍ୟରେ କିମ୍ବା ଏକ ଉତ୍ତମ ମୂଲ୍ୟରେ କେବଳ ଏକ ସୀମିତ ଅର୍ଡର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ। ଯଦିଓ, ଯେତେବେଳେ ଗ୍ରାହକ ମୂଲ୍ୟ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତ କରିବେ, ସେହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅର୍ଡରଟି ହୁଏତ ଆଦୌ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇନପାରିବାର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି।

1.4.3. ଏକ କ୍ଷତି ବନ୍ଦ ହେବା ଅର୍ଡର ସାଧାରଣତଃ ଷ୍ଟକ୍/ବ୍ୟୁତ୍ପନ୍ନ ଚୁକ୍ତିଠାରୁ ଦୂରରେ ସ୍ଥାନିତ କରାଯାଇଥାଏ, ଏବଂ ଯଦିଓ ଯେତେବେଳେ ସିକ୍ୟୁରିଟି/ବ୍ୟୁତ୍ପନ୍ନ ଚୁକ୍ତି ବନ୍ଦ ହେବା ମୂଲ୍ୟରେ ପହଞ୍ଚିଥାଏ କିମ୍ବା ଏହା ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଟ୍ରେଡ୍ ହୋଇଥାଏ, ସେତେବେଳେ ଏହିଭଳି ଅର୍ଡର ସକ୍ରିୟ ହୋଇଥାଏ। ବିକ୍ରୟ ବନ୍ଦ ଅର୍ଡର ସାଧାରଣ ଭାବେ ବର୍ତ୍ତମାନର ମୂଲ୍ୟଠାରୁ ତଳେ ଏଣ୍ଟର କରାଯାଏ ଏବଂ କ୍ରୟ ବନ୍ଦ ଅର୍ଡର ସାଧାରଣତଃ ସାମ୍ପ୍ରତିକ ମୂଲ୍ୟର ଉପରେ ଏଣ୍ଟର୍ କରାଯାଏ। ଯେତେବେଳେ ସିକ୍ୟୁରିଟି/ବ୍ୟୁତ୍ପନ୍ନ ଚୁକ୍ତି ପୂର୍ବ-ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ମୂଲ୍ୟରେ ପହଞ୍ଚେ, ଏହିଭଳି ମୂଲ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଟ୍ରେଡ୍ ହୋଇଥାଏ, କ୍ଷତି ବନ୍ଦ ହେବ ଅର୍ଡର ଏକ ବଜାର/ସୀମିତ ଅର୍ଡରକୁ ରୂପାନ୍ତରିତ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ସୀମିତ କିମ୍ବା ଉତ୍ତମ ସ୍ଥିତିରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥାଏ। ସୀମିତ ଅର୍ଡର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀଯୋଗ୍ୟ ହେବା ଉପରେ କୌଣସି ସୁନିଶ୍ଚିତତା ନଥାଏ ଯେହେତୁ ଏକ ସିକ୍ୟୁରିଟି/ବ୍ୟୁତ୍ପନ୍ନ ଚୁକ୍ତି ହୁଏତ ପୂର୍ବ-ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ମୂଲ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କରିପାରେ, ସେ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ନିୟମିତ ସୀମିତ ଅର୍ଡର ପରି, ଏହିଭଳି ଅର୍ଡର କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ନହେବା ବିପଦ ଆଶଙ୍କା ଦେଖାଦେଇଥାଏ।

1.5. ଖବର ଘୋଷଣା ହେବା ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବିପଦ:
ଖବର ଘୋଷଣା ଯାହା ଷ୍ଟକ୍/ବ୍ୟୁତ୍ପନ୍ନ ଚୁକ୍ତି ମୂଲ୍ୟ ଉପରେ ପ୍ରଭାବ ପକାଇପାରେ ତାହା ଟ୍ରେଡିଂ ବା କାରବାର ସମୟରେ ଘଟିପାରେ, ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ନିମ୍ନତର ଲିକ୍ୟୁଡିଟି ଏବଂ ଉଚ୍ଚତର ଭୋଲାଟିଲିଟି ଏକା ସଙ୍ଗରେ ରହିଥାଏ, ତାହା ହୁଏତ ସିକ୍ୟୁରିଟି/ଚୁକ୍ତି ମୂଲ୍ୟରେ ଆକସ୍ମିକ ଭାବରେ ଏକ ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ସକରାତ୍ମକ କିମ୍ବା ନକରାତ୍ମକ ଗତିଶୀଳତା ଘଟାଇପାରେ।

1.6. ଗୁଜବ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବିପଦ:
ସମୟ ସମୟରେ କମ୍ପାନି/ପ୍ରଚଳିତ ମୁଦ୍ରା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଗୁଜବ ବଜାରରେ କୁହାକଥା, ସମ୍ବାଦ ପତ୍ର, ୱେବସାଇଟ୍ କିମ୍ବା ସମ୍ବାଦ ସରବରାହ ସଂସ୍ଥା ଅର୍ଥାତ୍ ନ୍ୟୁଜ୍ ଏଜେନ୍ସି, ଇତ୍ୟାଦି ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରଚାରିତ ହୋଇଥାଏ। ପୁଞ୍ଜିନିବେଶକାରୀମାନେ ସାବଧାନ ରହିବା ସହିତ ଗୁଜବ ଅନୁସାରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାଠାରୁ ବିରତ ରହିବା ଉଚିତ।

1.7. ସିଷ୍ଟମ ସମ୍ପର୍କିତ ବିପଦ:
ବଜାର ଖୋଲିବା ସମୟରେ ଏବଂ ବଜାର ବନ୍ଦ ହେବା ପୂର୍ବ ସମୟରେ ଉଚ୍ଚ ମାତ୍ରାରେ ଟ୍ରେଡିଂ ବା କାରବାର ବାରମ୍ବାର ହେବା। ଏହିଭଳି ଉଚ୍ଚ ମାତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ହୁଏତ ଦିନର ଯେକୌଣସି ସମୟରେ ମଧ ଘଟିପାରେ। ଏଗୁଡ଼ିକ ହୁଏତ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କିମ୍ବା ସୁନିଶ୍ଚିତତା ପାଇଁ ବିଳମ୍ବ ଘଟାଇପାରେ।

1.7.1. ଭୋଲାଟିଲିଟି ଅବଧିରେ, ବଜାର ଅଂଶଗ୍ରହଣକାରୀମାନେ କ୍ରମାଗତଭାବେ ସେମାନଙ୍କର ଅର୍ଡର ପରିମାଣ କିମ୍ବା ମୂଲ୍ୟ କିମ୍ବା ନୂତନ ଅର୍ଡର ସ୍ଥାନିତ କରିବା ଦ୍ୱାରା, କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଏବଂ ଏହାର ସୁନିଶ୍ଚିତତା କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିଳମ୍ବ ଘଟିପାରେ।

1.7.2. ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବଜାର ସ୍ଥିତିରେ, ଏକ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ମୂଲ୍ୟ କିମ୍ବା କଦାପି ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ମୂଲ୍ୟରେ ବଜାରରେ ଏକ ସ୍ଥିତି ଲିକ୍ୟୁଡେଟ୍ କରିବା କଷ୍ଟକର କିମ୍ବା ଅସମ୍ଭବ ହୋଇପାରେ, ଯେତେବେଳେ ହୁଏତ କ୍ରୟ ପକ୍ଷ କିମ୍ବା ବିକ୍ରୟ ପକ୍ଷରେ କୌଣସି ଅତି ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ଅର୍ଡର ନଥାଏ, କିମ୍ବା ଅସାଧାରଣ ଟ୍ରେଡିଂ ବା କାରବାର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ କିମ୍ବା ସିକ୍ୟୁରିଟି/ବ୍ୟୁତ୍ପନ୍ନ ଚୁକ୍ତି ସର୍କିଟ୍ ଫିଲଟରକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିବା କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି କାରଣ ଦୃଷ୍ଟିରୁ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଯୋଗୁ ଏକ ସିକ୍ୟୁରିଟି/ବ୍ୟୁତ୍ପନ୍ନ ଚୁକ୍ତି ଯଦି ବାଧାପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ।

1.8. ସିଷ୍ଟମ/ନେଟୱାର୍କ ଅବରୋଧ:
ଅର୍ଡର ସ୍ଥାନିତ ଓ ପରିଚାଳିତ କରିବା ପାଇଁ ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜରେ ଟ୍ରେଡିଂ ବା କାରବାର, ସାଟେଲାଇଟ୍/ଲିଜ୍ ଲାଇନ୍ ଆଧାରିତ ଯୋଗାଯୋଗ, ଟେକ୍ନୋଲୋଜି ଏବଂ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ସିଷ୍ଟମର ସମ୍ମେଳନ ଉପରେ ଆଧାରିତ ଅଟେ। ତେଣୁ, ଯୋଗାଯୋଗ ବିଚ୍ଛିନ୍ନତା କିମ୍ବା ସିଷ୍ଟମରେ ସମସ୍ୟା ଦେଖାଦେବା କିମ୍ବା ସିଷ୍ଟମରୁ ବିଳମ୍ବରେ ଜବାବ ମିଳିବା କିମ୍ବା ଟ୍ରେଡିଂ ବା କାରବାର ଅଟକିବା, କିମ୍ବା ଏହିଭଳି ଯେକୌଣସି ସମସ୍ୟା/ପ୍ରତିବନ୍ଧକର ସମ୍ଭାବନା ରହିଥାଏ ଯେଉଁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଟ୍ରେଡିଂ ବା କାରବାର ସିଷ୍ଟମ/ନେଟୱାର୍କକୁ ଆକସେସ୍ ସ୍ଥାପନ କରିବାରେ ସମର୍ଥ ହୋଇନଥାଏ, ଯାହା ହୁଏତ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବାହାରେ ହୋଇପାରେ ଏବଂ ଆଂଶିକ ଭାବରେ କିମ୍ବା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଅର୍ଡର କ୍ରୟ କିମ୍ବା ବିକ୍ରୟ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅର୍ଥାତ୍ ପ୍ରୋସେସିଂ କରିବାରେ ବିଳମ୍ବ କିମ୍ବା ପ୍ରୋସେସିଂ ନକରିବାର କାରଣ ହୋଇପାରେ। ଏଥି ପାଇ~ଣ ଧ୍ୟାନ ଦେବାକୁ ଆପଣଙ୍କୁ ସତର୍କ କରିଦିଆଯାଇଛି ଯେ ଯଦିଓ ଏହି ସମସ୍ୟା ପ୍ରକୃତି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଅସ୍ଥାୟୀ ହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ଆପଣଙ୍କର ଅତି ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ସ୍ଥିତି କିମ୍ବା ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଅର୍ଡର ରହିଥାଏ, ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଥିବା କାରବାରଗୁଡ଼ିକ ମୀମାଂସା କରିବା ପାଇଁ ଆପଣଙ୍କର ନୈତିକ ଦାୟିତ୍ୱ କାରଣରୁ ଏଗୁଡ଼ିକ ଏକ ବିପଦ ଆଶଙ୍କା ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥାଏ।

2. ବ୍ୟୁତ୍ପନ୍ନ ପ୍ରକାର ଅର୍ଥାତ୍ ଡେରିଭେଟିଭ୍ ବର୍ଗ ଦୃଷ୍ଟିରୁ, ଦୟାକରି ଧ୍ୟାନ ଦିଅନ୍ତୁ ଏବଂ ନିଜକୁ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ଅତିରିକ୍ତ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ପରିଚିତ କରାନ୍ତୁ:-

2.2 ଲିଭରେଜ୍ କିମ୍ବା ଗିଅରିଂର ଫଳାଫଳ:

ବ୍ୟୁତ୍ପନ୍ନ ବଜାର ଅର୍ଥାତ୍ ଡେରିଭେଟିଭ୍ ମାର୍କେଟରେ, ବ୍ୟୁତ୍ପନ୍ନ ଚୁକ୍ତିର ମୂଲ୍ୟ ଅପେକ୍ଷା ମାର୍ଜିନର ପରିମାଣ କମ୍ ରହିଥାଏ ଫଳରେ କାରବାରଗୁଡ଼ିକ ଲେଭେରେଜ୍ କିମ୍ବା ଗିଅରିଂ ହୋଇଥାଏ। ଡେରିଭେଟିଭ୍ ଟ୍ରେଡିଂ ବା କାରବାର ଯାହାକି ଏକ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଭାବେ କ୍ଷୁଦ୍ର ପରିମାଣର ମାର୍ଜିନରେ ପରିଚାଳିତ ହୋଇଥାଏ, ମାର୍ଜିନ୍ ପରିମାଣ ତୁଳନାରେ ବହୁତ ଲାଭ କିମ୍ବା କ୍ଷତିର ସମ୍ଭାବ୍ୟତା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ। ଡେରିଭେଟିଭରେ କାରବାର ଉଚ୍ଚ ମାତ୍ରାରେ ବିପଦ ଆଶଙ୍କା ବହନ କରିଥାଏ।

ଆପଣ ବାସ୍ତବରେ ଡେରିଭେଟିଭରେ ଟ୍ରେଡିଂ ବା କାରବାର କରିବା ପୂର୍ବରୁ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ବିବରଣୀଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ବୁଝିବା ଉଚିତ ଏବଂ ଆହୁରି ମଧ ଜଣଙ୍କର ପରିସ୍ଥିତି, ଆର୍ଥିକ ସମ୍ବଳ, ଇତ୍ୟାଦିକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ସାବଧାନତାର ସହ ଟ୍ରେଡ୍ କରନ୍ତୁ। ଯଦି ମୂଲ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଆପଣଙ୍କ ବିପକ୍ଷରେ ଯାଏ, ଆପଣ ହୁଏତ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଭାବରେ କମ୍ ସମୟ ଅବଧିରେ ମାର୍ଜିନ୍ ଅର୍ଥରାଶିର ଏକ ଅଂଶ କିମ୍ବା ସମୁଦାୟ ମାର୍ଜିନ୍ ଅର୍ଥରାଶି ହରାଇପାରନ୍ତି। ଅଧିକନ୍ତୁ, ସମ୍ପୃକ୍ତ କ୍ଷତି ହୁଏତ ପ୍ରକୃତ ମାର୍ଜିନ୍ ପରିମାଣ ଅତିକ୍ରମ କରିପାରେ।

କ. ଭବିଷ୍ୟତ ଅର୍ଥାତ୍ ଫ୍ୟୁଚର୍ ଟ୍ରେଡିଂ ବା କାରବାର ସମସ୍ତ ସ୍ଥିତିର ଦୈନିକ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ ଜଡ଼ିତ କରିଥାଏ। ପ୍ରତିଦିନ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ସ୍ଥିତିଗୁଡ଼ିକ ସୂଚକାଙ୍କ ଅର୍ଥାତ୍ ଇଣ୍ଡେକ୍ସ କିମ୍ବା ବ୍ୟୁତ୍ପନ୍ନ ଚୁକ୍ତିର ବନ୍ଦ ହେବା ସ୍ତର ଉପରେ ଆଧାରିତ ବଜାର ଅନୁଯାୟୀ ଚିହ୍ନିତ ହୋଇଥାଏ। ଯଦି ଚୁକ୍ତି ଆପଣଙ୍କ ବିପକ୍ଷରେ ଯାଏ, ଆପଣ ଏହି ଗତିଶୀଳତାରୁ ଉପୁଜିଥିବା (ଅବାସ୍ତବ) କ୍ଷତିର ପରିମାଣ ଜମା କରିବା ଆବଶ୍ୟକ। ଏହି ଅର୍ଥ ରାଶି ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ, ସାଧାରଣତଃ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଦିନର ଟ୍ରେଡିଂ ବା କାରବାର ଆରମ୍ଭ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ।

ଖ. ଯଦି ଆପଣ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ସମୟ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ ଅତିରିକ୍ତ ଅର୍ଥରାଶି ଜମା କରିବାରେ ବିଫଳ ହୁଅନ୍ତି କିମ୍ବା ଯଦି ଆପଣଙ୍କ ଏକାଉଣ୍ଟରେ ଏକ ବଡ଼ ଧରଣର ଋଣ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥାଏ, ଷ୍ଟକ୍ ବ୍ରୋକର୍ ହୁଏତ ସ୍ଥିତିର ଏକ ଅଂଶ କିମ୍ବା ସମୁଦାୟ ସ୍ଥିତି କିମ୍ବା ବିକଳ୍ପ ସିକ୍ୟୁରିଟି ଲିକ୍ୟୁଡେଟ୍ କରିପାରନ୍ତି। ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଏହିଭଳି ଟ୍ରେଡିଂ ବା କାରବାର ବନ୍ଦ ହେବା ଘଟଣା ଯୋଗୁ ଉପୁଜୁଥିବା ଯେକୌଣସି କ୍ଷତି ପାଇଁ ଆପଣ ଉତ୍ତରଦାୟୀ ରହିବେ।

ଗ. ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବଜାର ସ୍ଥିତିରେ, ଜଣେ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶକାରୀଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ କାରବାର ଚଳାଇବା କଷ୍ଟକର କିମ୍ବା ଅସମ୍ଭବ ହୋଇପାରେ। ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ, ଏହି ପରିସ୍ଥିତି ଲିକ୍ୟୁଡିଟି ଯଥା ମୂଲ୍ୟ ସୀମିତତା କିମ୍ବା ସର୍କିଟ୍ ବ୍ରେକର୍ ଇତ୍ୟାଦି ଯୋଗୁ ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ନିଲାମ ଡାକ ଅର୍ଥାତ୍ ବିଡ୍ କିମ୍ବା ଅଫର୍ କିମ୍ବା ଟ୍ରେଡ୍ ରଦ୍ଦ କାରଣ ପାଇଁ ସଂଘଟିତ ହୋଇପାରେ।

ଘ. ବଜାର ସ୍ଥିରତା ବଜାୟ ରଖିବା ନିମନ୍ତେ, ନିମ୍ନୋକ୍ତ ପଦକ୍ଷେପମାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରେ: ମାର୍ଜିନ ହାରରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ, ନଗଦ ଅର୍ଥ ମାର୍ଜିନ୍ ହାରରେ ବୃଦ୍ଧି କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟ। ଏହି ନୂତନ ପଦକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକ ହୁଏତ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ସୁଧ ପ୍ରତି ଲାଗୁ ମଧ ହୋଇପାରେ। ଏପରି ସ୍ଥିତିରେ, ଆପଣ ଅତିରିକ୍ତ ମାର୍ଜିନ୍ ସାମିଲ କରିବା କିମ୍ବା ଆପଣଙ୍କର ସ୍ଥିତି ହ୍ରାସ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ହେବ।

ଙ. ଆପଣ ଟ୍ରେଡ୍ କରିବାକୁ ଯୋଜନା କରୁଥିବା ବ୍ୟୁତ୍ପନ୍ନ ଚୁକ୍ତିର ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଆପଣ ହୁଏତ ଆପଣଙ୍କର ବ୍ରୋକରଙ୍କୁ କହିବା ଉଚିତ, ତାହା ହେଉଛି ଚୁକ୍ତି ବିବରଣୀ ଏବଂ ସମ୍ପୃକ୍ତ ନୈତିକ ଦାୟିତ୍ୱ।

2.2. ପ୍ରଚଳିତ ମୁଦ୍ରା ସମ୍ପର୍କିତ ବିପଦ ଆଶଙ୍କା:

1. ବୈଦେଶିକ ମୁଦ୍ରା – ନାମାଙ୍କିତ ଚୁକ୍ତିରେ କାରବାରରେ ଲାଭ କିମ୍ବା କ୍ଷତି, ସେଗୁଡ଼ିକ ଆପଣଙ୍କ ନିଜର କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ଜଣଙ୍କର ବିଚାର ପରିସରରେ ଟ୍ରେଡ୍ ହୋଇଥାଏ ତାହା ଯାହା ହେଉନା କାହିଁକି, ପ୍ରଚଳିତ ମୁଦ୍ରା ଦରରେ ଅସ୍ଥିରତା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହେବ, ସେ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଚୁକ୍ତିର ପ୍ରଚଳିତ ମୁଦ୍ରା ନାମାଙ୍କନକୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ମୁଦ୍ରାକୁ ରୂପାନ୍ତରିତ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି।

2. ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବଜାର ସ୍ଥିତିରେ, ଆପଣଙ୍କୁ ହୁଏତ ଏକ ସ୍ଥିତି ଅର୍ଥାତ୍ ପୋଜିସନ୍ ଲିକ୍ୟୁଡେଟ୍ କରିବା କଷ୍ଟକର କିମ୍ବା ଅସମ୍ଭବ ହୋଇପାରେ। ଏହା ଘଟିପାରେ, ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ଯେତେବେଳେ ଏକ ମୁଦ୍ରା ଅନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୋଇଥାଏ କିମ୍ବା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଟ୍ରେଡିଂ ବା କାରବାର ବ୍ରାଣ୍ଡଗୁଡ଼ିକ ସୁଦୂରପ୍ରସାରୀ ହୋଇଥାଏ।

3. ପ୍ରଚଳିତ ମୁଦ୍ରାର ମୂଲ୍ୟ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅସ୍ଥିର ଅଟେ। ପ୍ରଚଳିତ ମୁଦ୍ରା କ୍ଷେତ୍ରରେ ମୂଲ୍ୟ ଗତିଶୀଳତା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥାଏ: ଯୋଗାଣ-ଚାହିଦା ସମ୍ପର୍କରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ, ସରକାରଙ୍କ ଟ୍ରେଡ୍, ରାଜସ୍ୱ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ, ଅର୍ଥ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ, ବିନିମୟ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଏବଂ ନୀତିଗୁଡ଼ିକ ବୈଦେଶିକ ରାଜନୈତିକ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ଘଟଣା ଏବଂ ନୀତିଗୁଡ଼ିକ ଜାତୀୟ ଓ ଅନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ସୁଧ ହାର ଓ ମୁଦ୍ରାସ୍ଫୀତି ପ୍ରଚଳିତ ମୁଦ୍ରା ମୂଲ୍ୟରେ ହ୍ରାସ ବଜାର ସ୍ଥଳର ମନୋଭାବ। ଏହି ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସି କାରଣକୁ ଯେ କେହି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପରାମର୍ଶଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ଭରସା ଦିଆଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ଯେ ଜଣେ ପରାମର୍ଶଦାତାଙ୍କ ଉପଦେଶ ଜଣେ ଅଂଶଗ୍ରହଣକାରୀ ଗ୍ରାହକଙ୍କ ପାଇଁ ଲାଭଯୁକ୍ତ ଟ୍ରେଡ୍ ଫଳାଫଳ ଆଣିଦେବ କିମ୍ବା ଜଣେ ଗ୍ରାହକ ଏହିଭଳି ଘଟଣାରେ କୌଣସି କ୍ଷତି ସହିବେ ନାହିଁ।

2.3. ବିକଳ୍ପଧାରୀଙ୍କର ବିପଦ ଆଶଙ୍କା:

1. ଜଣେ ବିକଳ୍ପଧାରୀ ଅପେକ୍ଷାକୃତ ଭାବେ କମ୍ ସମୟ ଅବଧିରେ ବିକଳ୍ପ ପାଇଁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ସମୁଦାୟ ଅର୍ଥରାଶି ହରାଇବାର ବିପଦ ଆଶଙ୍କା ରହିଛି। ଏହି ବିପଦ ଆଶଙ୍କା ଗୋଟିଏ ବିକଳ୍ପକୁ ଅପଚୟକାରୀ ସମ୍ପତ୍ତି ରୂପେ ପ୍ରତିଫଳିତ କରିଥାଏ ଯାହା ମୂଲ୍ୟହୀନ ହୋଇଥାଏ ଯେତେବେଳେ ଏହାର ସମୟସୀମା ଅତିକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥାଏ। ଜଣେ ବିକଳ୍ପ ଧାରଣକାରୀ ଗୌଣ ବଜାରରେ ତାଙ୍କର ବିକଳ୍ପ ବିକ୍ରୟ କରିନଥାନ୍ତି କିମ୍ବା ଏହାର ସମୟସୀମା ଅତିକ୍ରାନ୍ତ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରୟୋଗ କରିନଥାନ୍ତି। ଫଳରେ ସେ ଏହି ବିକଳ୍ପରେ କରିଥିବା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିବେଶ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ହରାଇବେ। ଯଦି ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ବିଷୟଟିର ମୂଲ୍ୟ ତାହାର ସମୟସୀମା ଅତିକ୍ରାନ୍ତ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଆଶା ମୁତାବକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୁଏ ନାହିଁ, ତେବେ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶକାରୀ ଜଣକ ଏହି ବିକଳ୍ପରେ କରିଥିବା ତାଙ୍କ ନିବେଶର ସମସ୍ତ କିମ୍ବା ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଂଶ ହରାଇପାରନ୍ତି।

2. ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜ ହୁଏତ ପ୍ରୟୋଗ ପ୍ରତିବନ୍ଧକଗୁଡିକ ଲାଗୁ କରିପାରେ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପରିସ୍ଥିତିରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟରେ ବିକଳ୍ପଗୁଡିକର ପ୍ରୟୋଗ ଉପରେ ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜର ପୂର୍ଣ୍ଣକ୍ଷମତା ରହିଛି।

2.4. ବିକଳ୍ପ ଲେଖକ ଅର୍ଥାତ୍ ଅପ୍ସନ୍ ରାଇଟରଙ୍କର ବିପଦ ଆଶଙ୍କା:

1. ଯଦି ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ବିଷୟଟିର ମୂଲ୍ୟ ଆଶା ମୁତାବକ ହୋଇନଥାଏ, ବିକଳ୍ପ ଲେଖକ (ଅପ୍ସନ ରାଇଟର୍) ବଡ ଧରଣର ଅର୍ଥରାଶି ହରାଇବାର ଆଶଙ୍କା ରହିଛି।

2. ଜଣେ ଅପ୍ସନ ରାଇଟର୍ ହେବା ଫଳରେ ଜାତ ହେଉଥିବା ବିପଦ ଆଶଙ୍କା ହୁଏତ ସେହି ସମାନ ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ବିଷୟର ସ୍ୱାର୍ଥରେ ଅନ୍ୟ ବିକଳ୍ପଗୁଡିକ କ୍ରୟ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଏବଂ ଏକ ବ୍ୟାପକ ସ୍ଥିତି ଗ୍ରହଣ କରିବା ଦ୍ୱାରା କିମ୍ବା ବିକଳ୍ପ ବାଜରରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧିତ ସ୍ଥିତିର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରକାର ଅଧିଗ୍ରହଣ କରିବା ଫଳରେ ହ୍ରାସ କରାଯାଇପାରେ। ଯାହା ହେଲେ ମଧ୍ୟ, ଯେଉଁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ରାଇଟର୍ ଜଣକ ଏକ ପରିସର ଅର୍ଥାତ୍ ସ୍ପ୍ରେଡ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରତିବନ୍ଧିତ ସ୍ଥିତି ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି, ବିପଦ ଆଶଙ୍କା ତଥାପି ମଧ୍ୟ ବଡ ଧରଣର ହୋଇପାରେ। ଏକ ସ୍ପ୍ରେଡ୍ ପୋଜିସନ ଅର୍ଥାତ୍ ବ୍ୟାପକ ସ୍ଥିତି ଏକ ସରଳ ଲମ୍ବା କିମ୍ବା ଛୋଟ ସ୍ଥିତି ଅପେକ୍ଷା କମ୍ ବିପଦପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବା ଜରୁରୀ ନୁହେଁ।

3. କାରବାରଗୁଡିକ ଏକାସାଙ୍ଗରେ ଏକାଧିକ ବିକଳ୍ପ କିଣିବା ଏବଂ ଲେଖିବା ଅର୍ଥାତ୍ ରାଇଟିଂକୁ ଜଡିତ କରିଥାଏ, କିମ୍ବା ଏକା ସଙ୍ଗରେ କିଣିବା ବା ଲେଖିବା ବିକଳ୍ପ ସହିତ ଛୋଟ ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ସ୍ୱାର୍ଥ ବିଷୟକୁ କିଣିବା ବା ବିକିବା, ନିବେଶକାରୀଙ୍କ ପ୍ରତି ବର୍ତ୍ତମାନର ଅତିରିକ୍ତ ବିପଦ ଆଶଙ୍କା ସହିତ ଜଡିତ ରହିଥାଏ। ସମୁଚ୍ଚୟ କାରବାରଗୁଡିକ, ଯେପରିକି ବିକଳ୍ପ ସ୍ପ୍ରେଡଗୁଡିକ, ଗୋଟିଏ ଏକକ ବିକଳ୍ପ କିଣିବା କିମ୍ବା ଲେଖିବା ଅର୍ଥାତ୍ ରାଇଟିଂ ଅପେକ୍ଷା ଅଧିକ ଜଟିଳ ଅଟେ। ଆହୁରି ମନେ ରଖିବା ଉଚିତ ଯେ, ପୁଞ୍ଜିନିବେଶର ଯେ କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଏକ ଜଟିଳତା ଯାହା ଭଲ ଭାବେ ବୁଝାପଡୁ ନାହିଁ, ତାହା ମଧ୍ୟ ନିଜେ ଏକ ବିପଦ ଆଶଙ୍କାର କାରଣ ଅଟେ। ଏହା ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଉ ନାହିଁ ଯେ ସମୁଚ୍ଚ କୌଶଳ ଅର୍ଥାତ ଷ୍ଟ୍ରେଟେଜି ବିଚାର କରାଯିବା ଉଚିତ, ଏହା ପରାମର୍ଶ ଯୋଗ୍ୟ ଅଟେ କି, ବିକଳ୍ପରେ ରହିଥିବା ସମସ୍ତ ପୁଞ୍ଜିନିବେଶଗୁଡିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଯେ କେହି ଅଭିଜ୍ଞ ତଥା ଜ୍ଞାନୀ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସହ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ବଜାର ପରିସ୍ଥିତିରେ ସମୁଚ୍ଚ କାରବାର ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବିପଦ ଆଶଙ୍କା ଏବଂ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ପରିଶୋଧ ସମ୍ପର୍କିତ ସମସ୍ୟା ବିଷୟରେ ପରାମର୍ଶ କରିବା ଉଚିତ।

3. ଓୟାରଲେସ୍ ଟେକ୍ନୋଲୋଜି/ସ୍ମାର୍ଟ ଅର୍ଡର ରାଉଟିଂ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ଯେକୌଣସି ଟେକ୍ନୋଲୋଜି ମାଧ୍ୟମରେ ଟ୍ରେଡିଂ ବା କାରବାର

ଓୟାରଲେସ୍ ଟେକ୍ନୋଲୋଜି/ସ୍ମାର୍ଟ ଅର୍ଡର ରାଉଟିଂ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ଯେ କୌଣସି ଟେକ୍ନୋଲୋଜି ମାଧ୍ୟମରେ ସିକ୍ୟୁରିଟି ଟ୍ରେଡିଂ ବା କାରବାର ସହିତ ଜଡିତ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ, ବିପଦ ଆଶଙ୍କା, ଦାୟିତ୍ୱବୋଧତା, ନୈତିକ ଦାୟିତ୍ୱ ଏବଂ ଉତ୍ତରଦାୟିତ୍ୱ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରୁଥିବା ଯେକୌଣସି ଅତିରିକ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଷ୍ଟକ୍ ବ୍ରୋକରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରାହକଙ୍କୁ ଅବଗତ କରାଯିବ।

4. ସାଧାରଣ

4.1. ସଂଗଠକ ଅର୍ଥାତ କନଷ୍ଟିଚ୍ୟୁଏଟ ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ଏବଂ ଏହା ଏକ କ୍ଲାଏଣ୍ଟ ବା ଜଣେ ଗ୍ରାହକ କିମ୍ବା ଏକ ନିବେଶକାରୀଙ୍କୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବ, ଯିଏ ଷ୍ଟକ୍ ବ୍ରୋକରଙ୍କ ସହ ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ କୌଶଳ ମାଧ୍ୟମରେ ସିକ୍ୟୁରିଟି/ବ୍ୟୁତ୍ପନ୍ନ ଚୁକ୍ତିର ଅଧିଗ୍ରହଣ ଏବଂ/କିମ୍ବା ବିକ୍ରୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କାରବାର କରିଥାନ୍ତି।

4.2. ଷ୍ଟକ୍ ବ୍ରୋକର ଶବ୍ଦର ଅର୍ଥ ଏବଂ ଏହା ଜଣେ ଷ୍ଟକ୍ ବ୍ରୋକର୍, ଜଣେ ବ୍ରୋକର୍ କିମ୍ବା ଜଣେ ଷ୍ଟକ୍ ବ୍ରୋକରଙ୍କୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରିବ, ଯେ କି ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜ ଦ୍ୱାରା ଷ୍ଟକ୍ ବ୍ରୋକର ଭାବେ ସ୍ୱୀକୃତ ହୋଇଛନ୍ତି ଏବଂ ଯେ କି SEBIଠାରୁ ପଞ୍ଜୀକରଣ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ଧାରଣ କରିଛନ୍ତି।